

Senast reviderat: 2026-07-01 rev 7

Dokumentet gäller för: Sektionen för Hematologi och Koagulation

Innehållsansvarig: Therese Hermansson, Undersköterska

Godkänd av: Martin Stenson, Sektionschef

Cristabiopsi

Revideringar i denna version

- Allmän översyn av dokument.
- Smärre språkliga förändringar.

Revisionshistoria

rev	Giltig från	Förändring	Författare
6	2023-12	- Ny SU mall. - Kaitel 2.8: Ny information tillagd om blodförtunnandeläkemedel.	Eva Hultén
5	2021-01	Benmärgsbiopsi lämnas på Patologen.	Eva Hultén
4	2018-10	- Utstryksglas till patologen märkta med etiketter som till övriga lab 1st diffutstryk skickas med till patologen. - Flaska för bedövning slängs i riskavfallsbehållare märkt läkemedel.	Eva Hultén
3	2015-06	- Denna version ersätter 2.0 - Nytt stycke om Imprint är tillagt. - Uppdatering av materiallista för undersökningen är uppdaterat.	Eva Hultén
2	2012-10	- Ett kapitel om imprint är skrivet. - Uppdatering av det material som behövs vid undersökningen.	Eva Hultén
-	2008, 2010	-	Eva Hultén

Granskare

Gustav Orrsjö, Överläkare

Martin Stenson, Sektionschef

Marie Hasselgren, Vårdenhetschef

Camilla Skogsberg, Undersköterska

Innehåll

1	Syfte	2
2	Arbetsbeskrivning	3
2.1	Material Cristabiopsi	3
2.2	Material för differentialräkning blod.....	3
2.3	Remiss	3
2.4	Provet lämnas till	3
2.5	Uppdukning/förberedelser	3
2.6	Imprint	4
2.7	Crista aspiration i samband med Cristabiopsi	4
2.8	Tillvägagångssätt vid enbart biopsi.....	4
2.9	Information till patienten	5
2.10	Efterarbete.....	5
3	Referenser	5
4	Dokumentation	5

1 Syfte

Cristabiopsi är en undersökning där en nålbiopsi av benmärg via punktion av höftbenskammen tas ut för histopatologisk undersökning vid misstänkt blodsjukdom eller vid annan förändring i den perifera blodbilden.

Benmärgsaspiration görs före cristabiopsin, 2st utstryksglas och 1st diffutstryk skall alltid skickas med biopsin till Patologen.

Då det ordineras endast imprint med biopsin till patologen görs ingen benmärgsaspiration. Om benmärgscytologisk bedömning skall göras separat, se *Rutin för Crista Aspirationsanalyser*. Uppdukning och genomförande sker sterilt.

2 Arbetsbeskrivning

2.1 Material Cristabiopsi

- ✓ Crista biopsinål (engångs) Crista aspirationsnål (engångs)
- ✓ 2st sterila operationsdukar
- ✓ 1st hådduk
- ✓ 1st skalpellblad
- ✓ 2 pkt 7,5 x 7,5cm sterila kompresser
- ✓ 1 pkt 7,5 x 7,5cm sterila kompresser (för tvättning)
- ✓ 2st 10 ml sprutor
- ✓ 1st rosa uppdragningskanyl
- ✓ 1st blå kanyl för bedövning i hud
- ✓ 1st grön kanyl för djupare bedövning.
- ✓ Sterila handskar
- ✓ Bedövning Carbocain med adrenalin 20 mg/ml+5 mikrogram/ml
- ✓ Klorhexidinsprit 5 mg/ml
- ✓ 1st 30ml plastburk med formalin
- ✓ 3 steristrips
- ✓ 1st 5 x 7 Tegaderm plåster (sårfilmsförband)
- ✓ Tryckförband, Evercare självhäftande 10 x 10cm
- ✓ 2st objektglas med märkfält
- ✓ Glas att göra utstryk med

2.2 Material för differentialräkning blod

- ✓ 1st objektglas med märkfält
- ✓ Glas att göra utstryk med
- ✓ 1st minilancett
- ✓ Celltork
- ✓ Plåster

2.3 Remiss

PAD-remiss. Ordinerande läkare ansvarar för att remisser är skrivna före undersökningen.

2.4 Provet lämnas till

Provet lämnas till Patologen.

2.5 Uppdukning/förberedelser

Benmärgsbiopsi ska utföras sterilt, duka därför upp allt material i sterila dukar. Märk 3st objektglas med personnummer, patientnamn, datum varav 2st med crista asp. eller imprint och 1st med diff.

Observera att vid biopsi kan det ordinerar 2st imprint i stället för aspirationsutstryk! Stämpla upp 1st id-etikett med patientdata, namn samt cristabiopsi för att fästa på formalinburken.

2.6 Imprint

Imprint görs av biopsin. Assistenten håller ett objektglas över den sterila duken, biopsin läggs av punktören på glasets nedre del vid den matta kanten, ass tar ett andra objektglas rullar biopsin försiktigt mellan glasen, där av två styck imprint. Lägg därefter biopsin i burk med formalin.

2.7 Crista aspiration i samband med Cristabiopsi

Om benmärgsbedömning skall göras cytologiskt (crista aspiration) samtidigt tag fram ytterligare objektglas med märkfält.

Märk alla glas med personnummer patientens namn, datum och:

- ✓ 10st med "crista asp"
- ✓ 2st med "crush" se *Rutin Crista Aspiration*
- ✓ 2st med "imprint"
- ✓ 5st med "diff". se *Rutin Crista Aspiration*

Två glas märkta med "crista asp" och ett märkt med "diff" skickas med biopsin till Patologen (lämnas på Patologen)

Övriga glas (crista asp, crush, imprint) går till Benmärgslab (lämnas på C-Lab.).

2.8 Tillvägagångssätt vid enbart biopsi

1. Använd handskar och plastförkläde. Patienten ligger på sidan med uppdragna ben, i framstupa sidoläge eller på mage.
2. Läkaren märker ut platsen där han/hon tänker punktera och tar därefter på sig sterila handskar.
3. Assistera steril kompress med klorhexidinsprit för tvätt.
4. Assistenten öppnar den yttersta duken och läkaren den innersta.
5. Assistera för att dra upp bedövningsvätskan. Läkaren bedövar först i hud med den blå nålen, därefter med den gröna nålen för djupare bedövning. Bedövning skall verka 5–10 min.
6. Därefter görs ett hudsnitt. Förpackningen med den sterila cristabiopsinålen och cristaaspirationsnålen öppnas till punktören.
7. Punkturen tar en 10 ml spruta och aspirerar 1ml benmärg och ger till. assistenten som gör en liten droppe på vardera av objektglasen, droppen skall placeras i nedre delen av glasets mot märkfältet. Därefter tar man utstryksglaset, stryker försiktigt och mjukt ut mörken på objektglasen.
8. **Glöm inte:** 2st aspirationsutstryk eller imprint (om dr ordinerat i stället för aspirationsutstryk) och 1st diff skall gå med biopsin till Patologen.
9. Då benmärgsbiopsin har tagits ut läggs den i formalinburken. (Om Imprint - rulla biopsin försiktigt mellan 2 objektglas)
10. Dra ihop huden med suturtejp, lägg därefter på ett Tegadermplåster. Ovanpå dessa plåster läggs ett tryckförband, informera samtidigt patienten om förbandet enligt nedan.

2.9 Information till patienten

Informationsbroschyr finns som skall medfölja kallelsebrevet. Information ges om indikation för undersökning. Var på kroppen undersökningen görs och av vem, samt om hur den går till och hur det kan kännas.

Fråga om patienten tål bedövningsmedel Carbocain adrenalin, Lidokain Mylan. Med fördel kan 1g Paracetamol intas i förebyggande syfte mot smärta en timme före ingreppet/ efter ingreppet.

Fråga om patienten står på blodförtunnande läkemedel och om patienten då har gjort uppehåll med dessa innan undersökningen.

Det kan vara olika rekommendationer för olika preparat med hänsyn till njurfunktion och trombocytvärde. Det är respektive ordinerande läkare som ansvar för utsättning av blodförtunnande läkemedel innan undersökning.

Efter undersökningen ska patienten informeras om att steristripen samt Tegadermplåster ska sitta i 5 dagar och att det yttre tryckförbandet kan tas bort samma kväll.

Patienten ska inte duscha samma dag som undersökningen gjorts och inte bada de fem närmaste dagarna.

Skicka med skriftlig information om förbandshantering. Finns i pärm märkt förband.

2.10 Efterarbete

Engångsnålar och övrigt skärande/stickande föremål slängs i riskavfallsbehållaren Flaska för bedövningsmedel slängs i riskavfallsbehållare märkt läkemedel.

Prov lämnas till Patologen.

3 Referenser

- Patologen, SU/S.

4 Dokumentation

Meliorjournal. Om punktören är någon annan än remisskrivaren kompletteras remissen med punktör. Punktören dokumenterar i remissen samt i journalen hur utbytet var makroskopiskt. Kort anteckning. Åtgärds kod TNE25 benmärgsbiopsi, TNE20 benmärgsaspiration.